

Pravdivost a pravda

Pravdivost je vždy pravdivostí nějaké výpovědi, nějakého poznání (poznatku), nějaké myšlenky nebo teorie apod., a proto není (nemůže být) „dána předem“, ještě než tu výpověď formulovat, poznatku bylo dosaženo, myšlenka byla myšlena atd. (A zároveň je třeba stále znovu připomínat, že pravdivost není jen záležitostí soudu, myšlenky atd. ale celého životního akčního rozsahu, celého života, tedy pravdivost činu, pravdivost mlčení, atd.) Naproti tomu o tom, co je tím pravým v dané situaci (a co není součástí této danosti), je už v této situaci rozhodnuto, i když to nikdo neví a nenahlíží, nýbrž je to právě naopak to, co má a musí být rozpoznáno a nahlédnuto, má-li se čin, aktivita, reagování atd. vskutku stát „pravdivým“ (a té pravdivosti je ovšem dosahováno téměř vždy jen částečně, neúplně, tak, že to vždycky může být ještě vylepšováno a opravováno – pochopitelně, jen pokud na to je ještě „čas“, protože k „pravosti“ a „pravdivosti“ náleží vždycky taky přiměřenost okolnostem, ovšem nikoli okolnostem v předmětném smyslu, okolnostem pouze „daným“: do „okolností“ náleží vždycky také mnohé, co není dáno a co nemůže být předmětně demonstrováno, konstatováno, nalezeno, jinými slovy to, co „býti má“, jak říkal Rádl.

(Písek, 090415-1.)